

Motion till riksdagen 2025/26:3739

av **Ulrika Heie m.fl. (C)**

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2026 inom utgiftsområde 22 Kommunikationer enligt förslaget i tabellen i motionen.

Motivering

En väl fungerande transport- och it-infrastruktur är en förutsättning för att det ska gå att bo, leva och arbeta i hela landet. Att näringslivets godstransporter fungerar är på samma sätt viktigt för att möjliggöra företagsamhet och arbete i hela landet. Teknikutveckling, effektivisering, digitalisering, regelförenklingar och en omställning till elektrifierade transporter samt en ökad andel förnybara drivmedel bidrar till goda kommunikationer i hela landet utan att miljö och klimatpåverkan ökar. Centerpartiet är pådrivande för att Sverige till 2030 ska nå målet om en fossiloberoende fordonsflotta och 70-procentiga utsläppsminskningar från inrikes transporter. I det arbetet har statens investeringar i infrastruktur en viktig roll att spela. Centerpartiet prioriterar att öka underhållet och utbyggnaden av järnvägen. Vi vill satsa på alternativa finansieringslösningar, göra satsningar på elektrifiering, förnybar energi och mer kollektivtrafik samt genomföra ytterligare investeringar i it- och bredbandsutbyggnad och förbättrad mobiltäckning. Det är de fem transportslagen tillsammans som skapar förutsättningar för transport-effektivitet och en smart omställning till klimatnytta. Underhållsskulden motsvarar 120 miljarder kronor enligt Trafikverket och resulterar i en dysfunktionell infrastruktur som påverkar människor i deras vardag; det kan vara tåg som ställs in och vägar med potthål. Därför behövs krafttag för att överbrygga underhållsskulden och Centerpartiet vill se en partiöverskridande infrastrukturberedning för att ta fram långsiktiga reformer för svensk infrastruktur.

Sverigelyftet

Sveriges infrastruktur har länge varit eftersatt och bortprioriterad, vilket har fått ödesdigra konsekvenser med potthål i vägarna, tåg som inte går i tid och en underhållsskuld som kommer bestå under en lång framtid. Trots regeringens infrastrukturproposition med 1 200 miljarder kommande 12-årsperiod så menar Trafikverket att de endast kan komma till bukt med 10–15 procent av underhållsskulden på järnväg under samma period. Det är alldeles för dåligt. Centerpartiet vill därför se ett Sverigelyft, en politik som på allvar tar tag i situationen och bidrar till reformer och resurser för att infrastrukturen ska fungera.

Ett Sverigelyft är viktigt av flera olika skäl, för att anpassa infrastrukturen efter de utmaningar samhället står inför idag. För att privatpersoner ska kunna röra sig obehindrat mellan hem och jobb, för att företag ska kunna få material till sin produktion och för att utveckla svensk turism. Men även för att stärka den civila beredskapen i vårt land. Detta är bara några av anledningarna till att vårt land behöver ett Sverigelyft.

Kriskommission för svensk infrastruktur

Det råder ingen krisinsikt hos regeringen trots ett infrastruktursystem som har stora brister. Bara de senaste månaderna har medierna rapporterat om nedläggning av tåglinjer, flyglinjer som ställs in och regionala flygplatser som riskerar att läggas ned. Vägnetet lider av en stor underhållsskuld och potthålen hopar sig på vägarna. Med anledning av detta vill Centerpartiet införa en kriskommission för svensk infrastruktur och skjuter till medel för detta. Det skulle innebära en möjlighet att på riktigt göra en översyn av nuvarande brister i all infrastruktur och ta fram en plan för att lösa de mest akuta problemen.

Satsning på enskilda vägar

Varje dag börjar drygt en miljon människor sin arbetsdag vid en enskild väg. Det är därför centralt att de enskilda vägarna och deras vägföreningar har resurser för att kunna ta hand om vägarna på ett ändamålsenligt sätt. Centerpartiet skjuter till 150 miljoner kronor årligen från 2026 och framåt för att satsa på underhållet av enskilda vägar. De enskilda vägarna som sköts av samfälligheter är en viktig del i en levande och fungerande landsbygd, de påverkas likt annan infrastruktur också hårt av klimatförändringar som innebär översvämningar och rasrisk. Centerpartiet har därför föreslagit både reformer och resurser för att de enskilda vägarna ska fortsätta utvecklas.

En robust infrastruktur som klarar civil och militär rörlighet

Sedan 7 mars 2024 är Sverige fullvärdig medlem i Nato och därför är alla länder i Norden gemensamt medlemmar i försvarsalliansen. I och med detta ställs det högre krav på den svenska infrastrukturen och Försvarsmakten har pekat ut vissa vägar och järnvägar som behöver förbättras för att kunna transportera trupper och utrustning, men även för att säkerställa den civila och militära rörligheten. Detta gäller flöden både inom landet men även över landsgränser till våra grannländer och med anledning av detta behöver det nordiska samarbetet kring kommunikationer öka. Centerpartiet har länge

föreslagit ett nordiskt ministerråd för infrastruktur och transport för att samarbetet på sikt ska stärkas och bli mer strukturerat.

Ökad mobilitet med minskad klimatpåverkan

Sveriges mål är att utsläppen från transportsektorn till år 2030 ska minska med 70 procent. Det är ett ambitiöst mål som innebär en enorm möjlighet att ta ledningen i den globala omställningen när smarta lösningar skapas av innovationer och med tekniksiften till det förnybara och ökad energi- och resurseffektivitet. Centerpartiet vill skärpa såväl den nationella politiken som EU-lagstiftningen på området.

Ett jämställt transportsystem

Centerpartiet anser att Sveriges transportsystem ska vara likvärdigt i förhållande till kvinnors respektive mäns olika behov. Transporter är en del av människors vardag och jämställda transporter handlar om att ge kvinnor och män lika förutsättningar för exempelvis arbetspendling, utbildningspendling och förskolehämtning. Centerpartiet vill även se en bättre jämlikhet och tillgänglighet inom transportpolitiken avseende funktionsnedsättningar.

Flygets omställning och regionala flygplatser

Sverige, med våra stora avstånd och vårt nordliga geografiska läge, är beroende av fungerande flyglinjer och möjligheter för människor, näringsliv och myndigheter att lätt ta sig till olika destinationer inom landet, och vidare ut i världen. Med anledning av den minskande konkurrensen och nyheten om att färre operatörer kommer att verka inom inrikesflyget i Sverige beräknas flera flyglinjer hotas och det kan komma att drabba många regionala flygplatser hårt.

För Centerpartiet är det viktigt att också flyget blir en del av klimatomställningen. Det kräver insatser inom forskning och utveckling för att öka andelen förnybart bränsle. Centerpartiet vill också underlätta introduktionen av elflyg i Sverige. Miljö- och klimatpåverkan från flyget måste minska för att bidra till Sveriges nationella klimatmål och internationella åtaganden utan att riskera tillgänglighetsmålet. En snabb teknikutveckling sker just nu inom luftfarten, bland annat med fokus på el- och hybridflyg. Denna utveckling måste värnas och stödjas. Flyget behöver stå för kostnaden för sina utsläpp men för att det inte ska försämra möjligheterna för små regionala flygplatser ser vi behov av extra stöd till dessa. Därför föreslår vi ett extra stöd på 150 miljoner kronor årligen från 2026 till regionala flygplatsers omställning för det fossilfria flyget.

Utveckla svensk sjöfart

Sverige har en lång kust, stor hamnkapacitet med mer än ett 50-tal hamnar och utmärkta inre vattenvägar. Det gör att vi har goda möjligheter att utveckla sjöfarten ännu mer. Skandinavien och Sverige kan till viss del betraktas som en ö. Det innebär att sjöfartsnäringen är av central betydelse för vårt välbefinnande och vår handel. Den är en relativt miljövänlig transportform, med en stor potential att ytterligare minska sin miljö-

påverkan. Svensk sjöfartstradition är förknippad med hög sjösäkerhet. Genom en stark svenskflaggad handelsflotta kan Sverige påverka utformningen av de internationella reglerna för sjöfarten. Sverige behöver en ny nationell hamnstrategi för att kunna klara av den utveckling av infrastrukturen som behövs i svenska hamnar.

Det nya järnvägsnätet och akuta järnvägssatsningar

Möjligheten att välja tåget är viktig för att klara klimatomställningen. Järnvägen behöver därför bli ett alternativ i fler delar av landet. Det handlar dels om persontrafik, dels om godstransporter då järnvägarna är av fundamental betydelse för basindustrin.

Samtidigt som fler delar av Sverige behöver ges tillgång till järnväg behöver kapaciteten byggas ut, inte minst på de sträckor som just nu lider av överbelastning. Fler spår behöver kopplas samman för bättre flöden. Fler sträckor behöver försees med dubbelspår. Nya järnvägslinjer behöver byggas samtidigt som befintliga spår elektrifieras eller övergår till att drivas med andra klimatsmarta lösningar, såsom vätgas. För att skapa tillräcklig kapacitet måste också arbetet med nya stambanor återupptas och intensifieras. Behovet av att frakta gods och människor med sjöfart behöver också belysas för att säkerställa tillräcklig kapacitet i transportsystemet.

För att kunna bygga bort underhållsskulden på järnvägen snabbare än till 2050 vill vi inrätta en task force för järnvägsunderhållet. Vi gör en stor satsning på sex miljarder under kommande tre år för att få bukt med det akuta reparationsbehovet på järnvägen. Denna task force ska snabbt kunna vara på plats och på så vis förhindra förseningar och uppehåll i tågtrafiken som drabbar resenärer och gods.

Upphandlad tågtrafik och nattåg som fungerar

Nattågen fyller en viktig funktion i transportsystemet och gör att resenärer på ett smidigt och klimatvänligt sätt kan ta sig långa sträckor medan de sover. Nattågen från Stockholm till övre Norrland har upphandlats av Trafikverket sedan 90-talet och nattågen till Jämtland har upphandlats sedan 2018. Under våren 2025 körde SJ de sista nattågen från Västsverige till Jämtland och Västerbotten, nattåg som hade god beläggning och var viktiga för privatpersoner, företag och besöksnäringen i alla de berörda regionerna. Då regeringen inte sköt till de summor för upphandlad trafik som Trafikverket behövde finns inte nattågen mellan Västsverige och Jämtland och Västerbotten kvar. Centerpartiet vill säkerställa nattågstrafiken till övre Norrland och återuppta nattågstrafiken från Västsverige till Jämtland och Västerbotten. Vi vet att det finns tågsträckor som inte är tillräckligt lönsamma men som ändå fyller en viktig funktion, därför är den upphandlade tågtrafiken av stor vikt. Samtidigt pågår en upphandling av nya nattåg av Trafikverket då standarden på dagens nattåg håller varierande kvalitet. Det är av stor vikt att Trafikverket kommer vidare med denna upphandling så att funktionaliteten kvarstår och att faciliteterna håller en god kvalitet.

Ett lyft för kollektivtrafiken

Svensk kollektivtrafik har haft några tuffa år efter pandemin, eftersom mer hemarbete lett till att trycket på kollektivtrafiken minskat. Dessutom har viktiga reformer för

kollektivtrafikens attraktivitet uteblivit, exempelvis ett förändrat reseavdrag som skulle gynna klimatsmarta transporter. Centerpartiet vill därför bredda trängselskatterna i städerna för att kunna stärka kollektivtrafiken och få färre att använda bilar som är bovar för klimatet och för luftkvaliteten. Genom ökade trängselavgifter kan städerna öka sin finansiering till kollektivtrafiken. Detta för att förbättra tillgängligheten i kollektivtrafiken och få fler att välja ett kollektivt färdmedel.

Bredband skapar förutsättningar för tillväxt och trygghet

Globaliseringen och digitaliseringen av samhället för människor närmare varandra, och den digitala infrastrukturen är nödvändig för att det ska gå att arbeta och bo i hela landet. För Centerpartiet är it ”det femte transportslaget”, som vid sidan av väg, järnväg, sjöfart och flyg möjliggör liv, arbete och boende i hela landet. Tack vare teknikutvecklingen ökar användningsområden för telefoner och surfplattor. Ökad täckning och allt högre överföringshastighet efterfrågas för att de internetbaserade tjänsterna ska kunna användas överallt. Framförallt i glesbefolkade områden kan trådlös infrastruktur bli ett mer ekonomiskt sätt att nå ut till alla bostäder och verksamhetsställen i avvaktan på att fast fiber byggs ut. En väl utbyggd infrastruktur för mobiltelefoni och bredbandstjänster är en förutsättning för fortsatta möjligheter för människor att bo kvar, driva företag, delta i undervisning, utöva kultur och sociala kontakter också på landsbygden.

Mobiltäckningen på tåg behöver bli bättre

I dag har bara 65–70 procent av de trafikerade järnvägssträckorna god mobiluppkoppling enligt Post- och telestyrelsen (PTS). Resenärer får därmed svårt att utnyttja restiden till jobb eller nöjen. Resultatet blir att många väljer bort tågen till förmån för flyg eller bil. Centerpartiet vill se flera åtgärder för ökad mobiltäckning i hela landet, för klimatets, jobbens och hela Sveriges bästa. I dag finns redan ett mobiltelesystem på plats längs järnvägen, som används för att lokförarna ska kunna kommunicera med trafikledningen. Centerpartiet föreslår att Trafikverket låter mobiloperatörerna använda den digitala infrastruktur som redan finns på plats. På så sätt skulle mobiltäckningen kunna förstärkas kraftigt.

Centerpartiet vill att det ska bli mer attraktivt att ta tåget. Alla ska kunna vara en del av klimatomställningen genom smarta val i vardagen. Bättre mobiltäckning på tågen är också en fråga om att kunna bo, leva och driva företag i hela landet

Anslagsförslag för 2026 för utgiftsområde 22 Kommunikationer

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur	46 386 804	–282 700
1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	40 327 971	1 911 600
1:3 Trafikverket	6 531 201	–307 500
1:4 Ersättning för sjöräddning och fritidsbåtsändamål	353 808	±0
1:5 Ersättning för viss kanal- och slussinfrastruktur	85 284	±0
1:6 Ersättning avseende flygplatser	662 013	±0
1:7 Trafikavtal	1 055 000	60 000

Anslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:8 Viss internationell verksamhet	30 557	±0
1:9 Statens väg- och transportforskningsinstitut	88 896	−400
1:10 Från EU-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk	1 000 000	±0
1:11 Trängselskatt i Stockholm	2 024 325	±0
1:12 Transportstyrelsen	2 704 834	−4 200
1:13 Trafikanalys	80 268	−400
1:14 Trängselskatt i Göteborg	939 330	±0
1:15 Sjöfartsstöd	1 600 000	±0
1:16 Internationell tågtrafik	65 000	±0
1:17 Infrastruktur för flygtrafiktjänst	346 000	±0
1:18 Lån till körkort	466	±0
1:19 Obemannad luftfart	30 000	±0
2:1 Post- och telestyrelsen	318 763	−1 100
2:2 Ersättning för särskilda tjänster för personer med funktionsnedsättning	106 278	±0
2:3 Grundläggande betaltjänster	25 037	±0
2:4 Informationsteknik och telekommunikation	153 844	±0
2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation	1 323 814	±0
2:6 Myndigheten för digital förvaltning	295 385	−1 500
2:7 Digital förvaltning	169 894	±0
Summa	106 704 772	1 373 800

Centerpartiet ser situationen inom svensk infrastruktur inte minst på järnvägarna och anser att arbetet måste prioriteras upp. Det behövs akut underhåll och förmågehöjande åtgärder inom tåginfrastrukturen och det går att öka takten i arbetet. Centerpartiet avsätter ytterligare 2 000 miljoner årligen 2026–2028 inom anslag 1:2 för en task force som kan ta sig an detta och göra arbetet snabbare. Centerpartiet anser också att fler investeringar i infrastrukturen bör tidigareläggas och flyttar därför 500 miljoner kronor från 2028 till 2027 under anslag 1:1. För särskilda insatser inom infrastrukturen på lokal nivå samt för snabbare implementering av modeller för alternativ finansiering avsätts 50 miljoner under anslag 1:2 årligen 2026–2028. För att dubblera mandatperiodens satsningar för enskilda vägar och utökat särskilt driftsstöd avsätts 150 miljoner kronor under åren 2026–2028. För att säkra viktiga tåglinjer tillskjuts 60 miljoner kronor årligen till anslag 1:7. För att möjliggöra och förbereda för fossilfritt flyg avsätts 130 miljoner kronor extra 2026–2028 under anslag 1:6, 10 miljoner årligen under anslag 1:12 och 10 miljoner årligen under anslag 1:1, medan det viktiga tillskottet till regionala flygplatser justeras efter verkliga behov och äskanden, vilket innebär 140 miljoner lägre ökning per år. Genom effektivare kontorsanvändning justeras Trafikverkets anslag 1:3 med 100 miljoner 2026, 150 miljoner 2027 och 200 miljoner 2028. Till följd av ett större produktivitetsavdrag sänker Centerpartiet den pris- och löneomräkning som görs avseende myndigheternas förvaltningsanslag och investeringsanslag med 25 procent vilket får effekt på samtliga myndigheter.

Ulrika Heie (C)

Anders Karlsson (C)

Mona Smedman (C)